

گیاهان بومی قابل زینتی شدن در ایران

ولی‌اله مظفریان

عضو هیأت علمی موسسه تحقیقات جنگل‌ها و مراتع، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، ایران

چکیده

براساس فلورهای موجود در ایران از جمله فلور اورینتالیس نوشته ادموند بواسیه و یکی از مهم‌ترین و بروزترین آن‌ها فلور ایرانیکا نوشته کارل هاینز رشینگر و اطلاعات اخیر بدست آمده توسط گیاه‌شناسان ایرانی (از زمان تأسیس دانشگاه تهران تا بحال) بدلیل وجود شرایط آب و هوایی متنوع (قابل توجه از نظر درجه حرارت، میزان بارندگی و تنوع خاکی) ایران در ردیف یکی از کشورهای با تنوع زیستی گیاهی کاملاً متنوع و غنی قرار می‌گیرد. در ایران امروزه به دانش و اطلاعات نسبتاً کافی از نظر تقسیمات جغرافیای گیاهی و دانش گیاهشناسی و رده‌بندی گیاهی دست یافته‌ایم و براساس یافته‌های جدید در ایران، قریب به ۱۵۰ تیره گیاهی خودروی وجود دارد که در برگیرنده قریب به ۸۰۰۰ گونه گیاهی است که از میان آنها قریب به ۲۰۰۰ گونه انحصاری ایران هستند. به‌علاوه گیاهانی از ۳۶ تیره کاشته شده نیز در ایران دیده می‌شوند که اغلب به‌منظور زینتی و ایجاد فضای سبز به ایران وارد شده‌اند. براساس تحقیق منسجم و فشرده و بررسی فهرست جامع گیاهان ایران که در کتاب فرهنگ نام‌های گیاهان ایران (مظفریان) آنرا می‌توان دید در میان این ۸۰۰۰ گونه قریب ۶۰۰ گونه گیاه علفی چندساله وجود دارد که با توجه به شرایط خاص ارزش زینتی شدن دارند و در مورد حدود ۶۰ گونه از درختان و درختچه‌های آن اطلاعات جامع از نظر کشت و کار وجود دارد. در مورد پراکندگی و جغرافیای گیاهی ایران مطالعاتی توسط رشینگر (۱۹۵۱)، بوبک (۱۹۵۱)، وندلیو (۱۹۷۱)، زهری (۱۹۷۳) و کورشنر (۱۹۸۶) صورت گرفته و براساس تحقیقات ژئوبتانیکی انجام شده در ایران بخش اعظم ایران در قلمرو نیم کره شمالی و بخش کوچکی از آن در قلمرو حاره قدیم قرار می‌گیرد. قلمرو نیم کره شمالی دربرگیرنده دو ناحیه اروپا-سیبری و ایران-تورانی و ناحیه صحاری سندی یا نوبو-سندین در برگیرنده حوزه جنوب ایران، در مجموع در برگیرنده ۶ حوزه و ۸ زیر حوزه (مطابق نظر مظفریان، ۲۰۱۶) می‌باشد و از بین گیاهان بومی قابل زینتی شدن قریب به ۱۰۷ گونه در حوزه خزری و آرال و کاسپین، ۱۳۰ گونه در زیر حوزه آذربایجان، ۱۹۶ گونه در زیر حوزه البرز و ۵۰ گونه در زیر حوزه شمال خراسان، ۱۸۰ گونه در حوزه کرد و زاگرس و ۳۰ گونه در حوزه ایران مرکزی و ۳۵ گونه از آن‌ها تقریباً جهان‌وطنی و با پراکندگی وسیع هستند.

کلمات کلیدی: تنوع زیستی، فضای سبز، گیاهشناسی، گیاهان زینتی، ایران